

Tabel: Råprotein og aminosyrer i grovfoder.					
Grovfoder	Råprotein % i varen	St. ford. lysin, g pr. kg vare	St. ford. Methionin, g pr. kg vare	St. ford. Treonin, g pr kg vare	St ford. cystin, g pr kg vare
Byg/ært helsæd	3,9	0,6	0,27	0,56	0,18
Hvede/ært helsæd	3,8	0,58	0,18	0,44	0,14
Græsensilage 1 slæt	5,1	0,99	0,36	1	0,2
Græsensilage 2 slæt	5,3	1,03	0,37	1,04	0,21

Færdig blandet fuldfoder. Foto: Kristian Knage-Drangsfeldt

Fuldfoder til søer – praktiske erfaringer

Konklusion

Fuldfoder til drægtige søer er et godt foderprincip. Økonomisk er der meget at hente for økologiske landmænd. For hver FE, der erstattes med grovfoder, er der mellem 1 til 1,50 kr. at spare. Dyrevelfærden øges, når der fodres med fuldfoder. Der er mere ro i foldene, hvilket medfører færre skader på søerne på grund af kampen om foderet og et lavere stressniveau især ved de mindre og unge søer i flokken.

STØTTET AF
svineafgiftsfonden

Velfærd: Der er flere grunde til, at fuldfoder er interessant til drægtige søer, og den vigtigste grund er, at det øger soens generelle velfærd.

Af Kristian Knage-Drangsfeldt,
Seges

Fuldfoder sikrer færre slåskampe ved fodring, da der er nok foder til alle, og det er vigtigt med masser af ædeplads pr. so. Fuldfoder ædes heller ikke på et par minutter, men over 2 til 12 timer. Det er derfor med til at beskæftige søerne i mange flere timer om dagen. Når de drægtige søer får fuldfoder,

så indtager de store mængder foder i drægtighedsperioden. Det gør, at de hurtigt kan komme op i foderstyrke i diegivningsperioden og sikrer dem muligvis en bedre energibalance gennem hele diegivningsperioden.

Hvad er fuldfoder til drægtige søer?

Et fuldfoder kan sættes sammen på mange forskellige måder, men

grundtanken er, at det er et mix af kraftfoder og grovfoder. Fuldfoder, der er klar til udfodring, kan f.eks. bestå af drægtighedsfoder, ekstra mineraler samt græs-, helsæd- og enggræswrap.

Hvad vi ved om fordøjelse af grovfoder?

Fordøjelsen af forskellige grovfodertyper afhænger af mange parametre. En tommelfingerregel er, at 80 pct. af tørstofindholdet svarer til grovfoderets energiniveau i FEso. Fordøjeligheden (FK) af råprotein i grovfoder ligger mellem ca. 36 til 57 pct. Majsensilage ligger omkring 36 pct., mens ærtehelsæd ligger på 57 pct. Grovfoderet kan ikke alene dække soens proteinbehov i drægtigheden, men det kan være et godt supplement. Fuldfoderblandingen mangler methionin, cystin og tryptofan, hvilket er de begrænsende aminosyrer i meget økologisk svinefoder. I tabellen er aminosyresammensætningen på noget grovfoder vist. Her ses det, at det er i græsensilagen, der kan hentes mest protein og flest af de essentielle aminosyrer.

Praktisk erfaring fra Stenager Økologi

Hos Stenager Økologi er der i længe tid blevet lavet fuldfoder. Per Midgaard-Olesen har gennem de sidste år bl.a. stået for pasningen af de drægtige søer, der tildeles fuldfoder. Der blandes ca. 3,5 ton fuldfoder om dagen. Blandingen består af almindelig pelletet drægtighedsfoder, ekstra mineraler, græs-, bygært helsæd- og enggræswrap. Ensilagen/wrappen skal være til den våde side for, at det bliver et godt fuldfoder. Efter, at råvarerne er blevet fyldt i fuldfoderblanderen, blander den yderligere 30 til 40 minutter, så konsistensen bliver som vist på billedet. I gennemsnit æder søerne 7,2 kg fuldfoder om dagen (uge 3).

Hvor meget drægtighedsfoder og hvor mange baller wrap, der skal blandes, kommer an på temperatur, nedbør og vind. Jo højere chill-faktoren er, jo mere foder er der behov for. Søerne og gyltene fodres med supplerende drægtighedsfoder, normalt to gange pr. uge i vinterperioden, hvilket svarer til ca. to kg ekstra drægtighedsfoder pr. so pr. uge som gennemsnit,

Fakta

Eksempel på fuldfoderblandning.

- 2 Græsensilage wrap
- 1 Byg/ært helsædensilage wrap
- 1 Enggræs wrap
- 1.200 kg drægtighedsfoder (FE 95, ford. Råprotein 90)
- Ca. 20 kg drægtighedsmineraler
- Fuldfoderet skal stå og blande i ca. 40 minutter, inden det kan udfodres.

men det tildeles hovedsageligt til gyltene og grupperne med tyndere søer samt de søer, der er tæt på faring. Når der suppleres med rent drægtighedsfoder to gange pr. uge, kan man bedre tillade sig at presse mere grovfoder i fuldfoderet.

Per mener, at fordelene ved at fodre med fuldfoder især er, at det giver meget mere ro i foldene. Derfor er der færre skader på søerne på grund af kampen om foderet og et lavere stressniveau især ved de mindre og unge søer i flokkene. En af grundene er, at det tager selv de store søer mellem 2 til 4 timer at æde deres ration, mens gyltene tager ca. 12 timer om det. Derudover er der naturligvis det økonomiske i det. Med en FE skiftet ud med grovfoder er mellem 1,00 til 1,50 kr. sparet pr. FE for en økolog. Derudover er søerne vant til at skulle optage store mængder foder, hvilke gør dem klar til at kunne optage store mængder foder i diegivningsperioden.

Når man fodrer med fuldfoder, kræver det, at man tænker frem, for hvis først søerne begynder at tabe sig, er det svært at rette op på igen. Derudover stiger tidsforbruget på at blande og fodre de drægtige søer.

Fuldfoder er ikke den eneste måde at få de drægtige søer til at æde store mængder grovfoder. Mange har held med at bruge hele baller. Der er økologiske landmænd, der overvejer kun at tildele de drægtige søer grovfoder, mineraler og vitaminer. Umiddelbart ser der ud til at mangle methionin, cystin og tryptofan, men det kan hentes, hvis soen kan æde tilstrækkeligt, så hun bliver dækket 100 pct. ind.

Kan der være nogle fordele ved fuldfoder til slagtesvin? Det kan der helt bestemt, men det skal være et fuldfoder med et meget lavere indhold af grovfoder, kun mellem 20 til 50 pct. Fuldfoder er mange ting, derfor er der stadig meget at lære.

*Hos Stenager Økologi får de drægtige søer fuldfoder.
Foto: Linda Duve*

